

СТАЊЕ У САВЕЗУ ОРГАНИЗАЦИЈА РВС СРБИЈЕ И МОГУЋИ НАЧИНИ ПРЕВАЗИЛАЖЕЊА

Постојећи концепт организовања и деловања резервних војних старешина је у дубокој кризи те је све очигледнија његова превазиђеност у сваком смислу, а самим тим је актуелно неделотворан са изразито ниским или веома симболичним резултатима. Организационим променама из 2008. год. измењен је модел организовања и то на начин да је Савез организација РВС Србије (у даљем тексту Савез) из надлежности МО преведен у НВО сектор заједно са свим другим организацијама без обзира на област деловања, начин организације, финансирања, итд. У надлежним државним структурама нема јасне визије али ни воље да се направи озбиљнији искорак у правцу изналажења одговора на битна питања:

- да ли је Савез као облик организовања грађана потребан, који су му циљеви и начин организовања;
- да ли Савез, с обзиром на друштвену функцију, може и треба да постоји као невладина организација;
- како обезбедити континуирано и стабилно финансирање Савеза.

Да би се добио разложен и употребљив одговор на ова питања, имајући у виду сву сложеност друштвених услова али и неодрживост постојећег стања, можда би било потребно спровести садржајно истраживање о потреби, правцима и моделима организовања, као и циљевима и задацима деловања будуће организације резервних војних старешина. Чињеница је да актуелно стање намеће потребу ургентног реаговања у правцу одржања у животу постојећих организација, али трајна решења могу се наћи тек свеобухватним приступом проблему што оправдава иницијативу за истраживање. Оно би се могло организовати кроз више методских поступака од којих се примереним чине следећи:

а) прикупљање података

- истраживање (анкета и интервју) у менаџменту Војске и Министарства одбране о постављеним питањима;

- истраживање у широј јавности (анкета) о ставовима према резервним војним старешинама;
- истраживање (анкета и интервју) међу резервним официрима, са акцентом на резервним официрима који нису били професионални војници;
- прикупљеним информацијама о начину организовања и деловања у другим државама, са тежиштем на државама сличне величине и модела организовања одбране.

б) Организовање стручних скупова типа округлог стола на тему: „Модел организовања и операционализација деловања (организације) резервних старешина у Р. Србији“

в) Израда студије о оправданости, циљевима и моделима организовања резервних старешина у свету, региону и Р. Србији

Бенефити истраживања су очигледни: добили би јасне одговоре на фундаментална питања према којима би се направила пројекција и акциони план формирања савремене и ефикасне организације РВС или би се од исте одустало као историјски превазиђене и држави непотребне организације чиме би се спречило даље бесциљно расипање ресурса.

У случају спровођења истраживања било би корисно укључити и друге НВО у израду пројекта. Ту се пре свега мисли на оне које се баве системом одбране и безбедности са аспекта цивилног друштва.

Став Савеза је да организација има велики потенцијал, првенствено са аспекта способности којима резервне старешине располажу, посебно у области цивилне одбране и заштите од савремених изазова, ризика и претњи, у условима ванредних ситуација, несрећа ширих размера, до учешћа у супростављању тероризму, организованом криминалу и борби против корупције. **Неспорно је да су резервне старешине стручна лица из области за које су се школовали, а највећи део са вредним професионалним искуством и поседовањем проверених лидерских и других способности и квалитета који су погодни и**

корисни за укључивање у штабове за ванредне ситуације, командовање и вођење цивилне заштите и одбране, односно један од акцената, ако не и најбитнији, треба да буде деловање у том правцу.

Не мањи значај Савеза препознајемо и са аспекта неговања националног идентитета и слободарске традиције и вредности нашег народа који су сада више него икад раније у историји угрожени пре свега излобированом и нечасно пројектованом сликом у свету коју по сваку цену треба мењати у правцу истинске представе о нама. На крају, али не и најмање значајна је чињеница да релативно мали број земаља у ближњем а и ширем окружењу има удружење које баштини стогодишњу традицију.

Сам прелазак Савеза у невладин сектор може се окарактерисати као стихијски и недовољно промишљен потез. Наиме, по директиви ресорног министарства сва удружења у Савезу су се пререгистровала у удружења грађана, док је финансирање остало непромењено што говори у прилог тези да је промена извршена без јасне визије. Пет година потом средства за активности Савеза су пристизала као и до тада - преко наменског рачуна, а на основу буџетом планираног трошка. Потом је на иницијативу неког од органа државне управе или министарства, 2013. године финансирање прекинуто са образложењем да нема законску основу (позивајући се на Уредбу Владе Републике Србије), иако су Законом о буџету за 2013. годину средства и даље планирана и опредељена са чиме је упозната и Државна ревизорска институција. Савез је од тада суочен са немогућношћу испуњења планираних задатака, а убрзо потом и са недостатком финансирања властите егзистенције. Актуелно су поједина удружења пред гашењем, блокирани су им рачуни, а због дуговања за струју, воду и грејање пописује им се имовина. У циљу спасавања организације и решавања нагомиланих проблема упућено је више дописа Министарству одбране Републике Србије и Војсци Србије, а у неколико наврата Министру лично и преко Кабинета су предочени наведени проблеми.

Посебно истичемо да је Генералштаб Војске Србије са актуелним начелником препознао проблеме, али и потребу за

егзистенцијом Савеза, увиђајући његов значај у области одбране, као и празнину која се без такве организације тешко може попунити. Стога је Генералштаб пружао пуну подршку Савезу, а често и иницијативу за оснивањем појединих организација која је нажалост била недовољна у смислу решавања поменуте проблематике, јер Војска Србије није надлежна те није ни могла да решава најважније од свих актуелних питања - питање саме егзистенције Савеза.

Концепт пројектног финансирања који је од стране Министарства одбране понуђен као одговор на наше дописе, показао је сву инертност система и неразумевање надлежних за ситуацију у којој су кључни проблеми надостатак финансијских средстава за трошкове режије (простора, струје, телефона, воде, административни трошкови пререгистрација, поштарина и сл.) и које није могуће покривати из средстава опредељених за неки пројекат. Са друге стране о могућностима учешћа организације која нема решену егзистенцију и која је пред гашењем, у пројектима да и не говоримо.

Настојећи да проактивно учествује у изналажењу адекватног решења за своје континуирано и стабилно финансирање, Савез је препознао могућност да оснује привредне субјекте који би комерцијално пословали у сектору безбедности, а својим профитом финансирани не само Савез већ и могуће будуће пројекте у области одбране земље. **Такву могућност не само да омогућавају оснивачка акта Савеза већ је иста садржана и у првом Статуту Савеза из 1919. године јер је Србија из рата изашла у много тежој ситуацији него смо ми данас, али су тадашњи лидери схватили значај и инспирисали живот те организације.** Како реализација тог концепта није могућа без подршке државе (Министарства одбране), ту идеју је, у форми Идејне скице, Савез презентовао кабинету Министра одбране Републике Србије. Нажалост, ни та иницијатива није наишла на значајнију подршку уз образложење да ниво одлучивања о таквој проблематици превазилази надлежности Министарства одбране. Решавање питања опстанка једне важне друштвене организације пратила је нажалост позната крилатица: “Кад има воље има и начина, а кад нема воље има оправдања“.

Сам Савез показао је висок ниво стрпљења у решавању тешке проблематике властитог опстанка, али при томе и зрелости захваљујући којој није похрлио у сусрет новцу тајкунских лобија или иностраног НВО сектора који би здушно ушао у финансирање организације преко које би потом настојао да фаворизује и реализује своје интересе, а који, по правилу, у тим случајевима нису добронамерни, а често ни законити.

Сумирајући чињенично стање чије су главне црте напред презентоване, сматрамо да је решење могуће кроз интервентну дознаку Савезу новчаних средстава у висини ранијег годишњег буџета (средства која су планирана и опредељена за рад Савеза, а која нисмо добили) којима би се санирала актуелна доспела потраживања и обуставио процес пописа имовине и блокаде рачуна неких организација и истовремено изналажење трајног системског решења којим би се надаље трасирала судбина организације.

ПРЕДСЕДНИК
Савеза ОРВС Србије
др Милојко Николић, с.р.